

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ
สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ

The Developmental Guidelines of Instructional System for Building Morality, Ethics,
Code of Conduct of Police Profession for Police Cadet

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก มีชัย สีเจริญ¹

Assistant Professor Police Colonel Meechai Sicharoen¹

¹อาจารย์ (สบ.4) คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

¹Master (4) Police Police Cadet

E-mail: meechai4832@hotmail.com

Abstract

A study of “the guidelines of instructional system for building morality, ethics, code of conduct of police profession for police cadet” was a qualitative research aiming to study problems, obstacles and limitation of police cadets’ professional virtue of morality, ethics, and code of conduct from the past until the present and to study guidelines of instructional system for building morality, ethics, code of conduct of police profession for police cadet. The researchers reviewed the literature, and constructed the structured questionnaire to be used for in-depth interview and group discussion. The key informants included police officers, local people which were divided into five areas. In-depth interview was also applied with six groups of key informants.

The results were as follows: (1) *internal factors*: lack of role models, limitation of Royal Police Cadet Academy’s teaching and learning administration, semi-military system, and cadet recruitment which still gave more importance on knowledge than ethics, *external factors*: image, no self-development, people’s bias, and the environment of the individual officers and (2) there should have the instruction system which emphasized on the expected learning outcome, the positive training, the indirect instruction which teaching and learning should be close with people as much as possible. The research recommendation was that Royal Thai Police should mainly consider policy on morality and ethics.

Keywords: Ethics, ethics, Professional ethics, Police

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ผ่านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลประกอบไปด้วยข้าราชการตำรวจ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 พื้นที่ และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 กลุ่ม สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) ปัจจัยภายใน: ขาดต้นแบบในการดำเนินชีวิต ข้อจำกัดในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ การเรียนแบบกึ่งทหาร การคัดนักเรียนยังเน้นการวัดความรู้มากกว่าจริยธรรม ปัจจัยภายนอก: ภาพลักษณ์ การไม่พัฒนาตัวเองของตำรวจ อดติของประชาชน ปัจจัยแวดล้อมของตำรวจแต่ละนาย และ 2) ควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การฝึกอบรมในเชิงบวก การเรียนการสอนแบบ indirect instruction และต้องให้คลุกคลีกับประชาชนมากที่สุด ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรคำนึงถึงนโยบายด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก

คำสำคัญ: คุณธรรม, จริยธรรม, จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ

บทนำ

องค์กรตำรวจ มีบทบาทอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายในและภายนอก รักษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดในทางอาญา บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน และ ดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ จากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวมีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับประชาชนอย่างมากจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ยิ่งสังคมไทยมีการขยายตัวออกไปมากขึ้นเพียงใด ตำรวจจึงต้องมีความสำคัญต่อสังคมไทยมากขึ้น

จากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันพบว่า มีสภาพปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อันส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและ

ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรตำรวจทั้งระบบอย่างมาก (สถานีตำรวจนครบาล) พบว่า ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือ การคอร์รัปชันของตำรวจในสถานีตำรวจ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและแพร่หลาย ซึ่งผลการศึกษาปัญหาคอร์รัปชันสังคมไทยของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2547 พบว่า วิธีการและรูปแบบคอร์รัปชันของไทยส่วนใหญ่ ได้แก่ การรับสินบน การวิ่งเต้นขอตำแหน่ง การรับส่วย รีดไถประชาชน ฯลฯ โดยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตมากที่สุด ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันเกิดจากสาเหตุสำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรมและไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ขาดกลไกในการลงโทษและการบังคับใช้กฎหมาย ฯลฯ

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อันเป็นสถาบันหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการหล่อหลอมนักเรียนนายร้อยตำรวจเพื่อให้สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรรับใช้ประชาชน ชุมชน สังคมต่อไป ได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเป็นตำรวจที่ดีและเป็นตำรวจมืออาชีพของประชาชน ดังคำที่ว่า คุณธรรมนำความรู้ ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม และยุทธศาสตร์การศึกษาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2554-2559 มุ่งเน้นผลิตและพัฒนาข้าราชการตำรวจให้มีความรู้ ความสามารถ ควบคุมคุณธรรม บำบัดทุกข์และบำรุงสุขประชาชน นำสังคมสู่ความสงบสุข จึงได้จัดทำโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาและฝึกอบรมหล่อหลอมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของความเป็นวิชาชีพตำรวจที่ดีสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจให้เป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ดีและเป็นตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริงในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

วิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจ

ทบทวนวรรณกรรม

การรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ในงานวิจัยนี้มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมดังต่อไปนี้คือ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544) (Kriengsak Chareonwongsak, 2001) กล่าวว่า “คุณธรรม” คือ อุบนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิตเป็นสิ่งที่คนในแต่ละสังคมร่วมกันกำหนดแต่อาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมเศรษฐกิจศาสนาและการศึกษาของคนในสังคมนั้น คุณธรรมมีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่จนเป็นนิสัยจนกลายมาเป็นอุบนิสัยอันดีงาม ส่วน “จริยธรรม” ดวงเพชร สมศรี (2556: 24)

(Toungpetch Somsri, 2013:24) กล่าวว่า จริยธรรมหมายถึงความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานความประพฤติ ปฏิบัติของสังคม ผลของการกระทำอันนี้จะเป็นเครื่องตัดสินว่าการกระทำนั้นผิดหรือถูก โดยสังคมเป็นผู้ตัดสิน ซึ่งสรุปได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรมมีส่วนที่มีลักษณะคล้ายคลึงและสัมพันธ์กัน คุณธรรมหมายถึง คุณลักษณะหรือสภาวะภายในจิตใจของบุคคลที่เป็นไปในทางถูกต้องดีงามซึ่งเป็นภาวนามธรรมอยู่ในจิตใจส่วนจริยธรรมเป็นการแสดงออก การประพฤติ การปฏิบัติตนซึ่งสะท้อนคุณธรรมภายในให้เห็นเป็นรูปธรรม เป็นระบบการทำความดีละเว้นความชั่ว กฎเกณฑ์ที่บุคคลยอมรับว่าถูกว่าดีว่าควรเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมมาตรฐานความประพฤติของคนใน

สังคม ทั้งนี้ ในส่วนของ “พฤติกรรมจรรยาบรรณ” หมายถึง การกระทำของบุคคลการเลือกที่จะแสดงออกหรือปฏิเสธ การแสดงออก เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนาตามคุณธรรมและค่านิยมต่างๆที่สังคม เห็นว่าเป็นสิ่งดีงามเป็นพฤติกรรมแสดงถึงการกระทำเพื่อส่วนรวมเพื่อจรรโลงไว้ซึ่งความสงบสุขร่มเย็นของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมเป็นการกระทำที่ต้องการให้บังเกิดผลดีทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อตนเอง ครอบครัวชุมชนและเกี่ยวข้องกับการให้รางวัลส่งเสริมผู้อื่นพฤติกรรมทางจรรยาบรรณเหล่านี้มักเป็นพฤติกรรมทางบวกที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจรรยาบรรณ

ใน ส่วน ของ “ จรรยาบรรณวิชาชีพ ” คณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจรรยาบรรณ (2550) ได้ให้ความหมายจรรยาบรรณวิชาชีพ (professional code of ethics) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงาน แต่ละอย่าง กำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก ทำให้ได้รับความเชื่อถือจากสังคม อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเชื่อมโยงกับจรรยาบรรณในวิชาชีพของข้าราชการที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) (Duang-Duen Phanthumnawin, 1995) ได้กล่าวถึง จรรยาบรรณในการทำงานราชการไว้ว่า พฤติกรรมที่พึงปรารถนาของข้าราชการต้องมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ โดยข้าราชการที่เป็นคนดีและเก่งอย่างสมบูรณ์ นั้นจะต้องมีพฤติกรรมครบทั้ง 3 ประการในบุคคลเดียวกันคือ 1) พฤติกรรมของพลเมืองดี คือ พฤติกรรม การทำตามกฎหมาย พฤติกรรมซื่อสัตย์ พฤติกรรม การรับผิดชอบต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสังคม นั่นคือการไม่เบียดเบียนผู้อื่นและตนเอง ยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมที่ดีงาม 2) พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนา

ประเทศคือพฤติกรรมการปรับตนให้สามารถทำงานที่แปลกใหม่สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าและสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายทางสังคมและทางจิตมีพฤติกรรม การพัฒนาผู้อยู่ในความรับผิดชอบพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมที่เหมาะสมและพฤติกรรมการพัฒนากลุ่มและสังคม รู้จักอนุรักษทรัพย์ากรธรรมชาติเป็นต้น 3) พฤติกรรมในหน้าที่ราชการคือพฤติกรรมการทำงานเพื่อ งานราชการและเพื่อส่วนรวมเป็นสำคัญพฤติกรรม การรักษาระเบียบวินัยของทางราชการตลอดจนมีจรรยาในวิชาชีพ ของตนสามารถปรับตนให้อยู่ในระบบงานแบบราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจรรยาบรรณ ที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้มีดังนี้ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอิริคสัน ทฤษฎีจรรยาบรรณของเพียเจต์ ทฤษฎีพัฒนาการทางจรรยาบรรณของโคลเบอร์ก ทฤษฎีเซลล์สักระจกเงา และทฤษฎี ต้นไม้จรรยาบรรณ

ส่วน “รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจรรยาบรรณ” นั้นได้มีการนำทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบ และอย่างต่อเนื่อง เช่น ดวงเพชร สมศรี (2556) (Toungpetch Somsri, 2013) ได้มีการเสนอถึงรูปแบบการ สอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจรรยาบรรณ โดยแบ่งรูปแบบการ สอนเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการคิด ได้แก่ การสอนโดยการอภิปรายกลุ่ม การ สอนแบบโครงงาน การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้และการสอนตาม แนวพุทธวิธี 2) รูปแบบการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมได้แก่ การสอนแบบมีส่วนร่วมการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม การ สอนโดยกระบวนการกลุ่มการสอนแบบร่วมแรงร่วมใจ การสอนที่เน้นการเรียนแบบร่วมมือการสอนแบบกลุ่ม

สัมพันธ์การสอนแบบคู่สัญญาได้แก่การสอนแบบชิปปา 3) รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมและ ค่านิยมได้แก่ การสอนโดยใช้ตัวแบบการสอนโดยใช้ สถานการณ์จำลองการสอนโดยใช้หลักการสอนด้านจิต พัลัยการสอนโดยทำความเข้าใจในค่านิยมการสอนโดย การปรับพฤติกรรมการสอนโดยใช้ข่าวและเหตุการณ์จริง การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างการสอนโดยใช้เพลงและเกม การสอนแบบนาฏการการแสดงบทบาทสมมติการสอน โดยเล่นนิทานการสอนโดยใช้การ์ตูนการสอนโดยใช้ วรรณกรรมสำหรับผู้เรียนการสอนโดยใช้กลวิธี “ใครเอ่ย” และการสอนด้วยการรับใช้สังคม 4) รูปแบบการเรียน การสอนด้วยวิธีผสมผสานโดยนำรูปแบบการสอนหลายๆ รูปแบบมาใช้ร่วมกันขึ้นอยู่กับบริบทของการเรียนการสอน นั้นๆ คณะอนุกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาออกชั้นเรียน (2548) ได้เสนอหลักการในการดำเนินกิจกรรมเสริม หลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นิสิตนักศึกษา โดยการจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และ พัฒนานักศึกษาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามความชอบ ความถนัดและความสนใจโดยไม่มีคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) หลักความหลากหลาย โดยเชื่อว่า อยู่บนหลัก ความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีความแตกต่างกันนักศึกษาใน ปัจจุบันมีพื้นฐานชีวิตที่หลากหลายมีวิถีชีวิตที่ซับซ้อน แตกต่างกันมีความเชื่อแนวความคิดความสนใจความ ต้องการที่แตกต่างกันรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรจึงใช้เพียงรูปแบบเดียวกับนักศึกษาในสถาบัน ไม่ได้จำเป็นต้องใช้รูปแบบที่หลากหลายเพื่อตอบสนองกับ ความต้องการและลักษณะนักศึกษาที่หลากหลาย 2) หลักนิสิตนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง (Student center) การ จัดประสบการณ์การเรียนรู้จำเป็นต้องใช้แนวคิด “ผู้เรียน เป็นเป้าหมาย” หรือ “ให้ผู้เรียนเป็นตัวตั้งเป็นฐานคิดในการ พัฒนา ฐานการคิดที่จำเป็นต้องนำมาประกอบการ

พิจารณาคือลักษณะนักศึกษาในภาพรวมความสนใจของ นักศึกษาภูมิหลังของนักศึกษา สภาพปัจจุบันของ นักศึกษา การเตรียมอนาคตเพื่อนักศึกษาพิจารณาว่า อะไรคือประโยชน์สูงสุดที่นักศึกษาจะได้รับโดยตรงจาก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้รูปแบบการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร จึงต้องใช้ฐานข้อมูลนักศึกษา (Student database) ในสถาบัน เป็นฐานในการกำหนดแนวทางไม่ใช้ ฐานสามัญสำนึก (Common sense) เพื่อให้การดำเนิน กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นไปเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา อย่างแท้จริง 3) หลักเพลิน (plearn = play and learn) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเสริม หลักสูตรนั้นต้องสร้างบรรยากาศให้นักศึกษาเกิดความ สนุกควบคู่ไปกับการได้รับสาระจากกิจกรรมดังกล่าวไม่ ควรจัดสภาพบรรยากาศการเรียนรู้เช่นเดียวกับบรรยากาศ การเรียนในชั้นเรียน เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่ได้ มุ่งเน้นการให้เนื้อหาเป็นหลัก (Content based) แต่เน้นการ ให้สาระความรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activities based) รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้แตกต่างไปจากการเรียนในชั้น เรียนเพื่อจูงใจให้นักศึกษาเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วม 4) หลักการมีส่วนร่วมของนักศึกษาการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะไม่เน้นบทบาทของผู้ ดำเนินกิจกรรมเป็นหลัก (Teacher center) แต่เน้นการมี ส่วนร่วมของนักศึกษาเป็นหลัก (Student involvement) ให้นักศึกษาได้มีบทบาทในการคิดในการดำเนินงานในการ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้สาระของ กิจกรรมในเวลาอันรวดเร็วและได้รับประสบการณ์ที่ หลากหลายรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงต้อง เน้นการสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินงานและให้นักศึกษามีส่วน ร่วมในกิจกรรมมากที่สุดเพื่อให้กิจกรรมสอดคล้องกับ

ความต้องการความสนใจและเกิดความรู้สึกร่วมในกิจกรรม

สำหรับการพัฒนาการทางจริยธรรมของตำรวจไทย มีชัย สีเจริญ และคณะ (2552)

(Meechai Sicharoen, et.al.,2009) ได้มีการกำหนดกรอบแนวทางพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตำรวจไทยโดยเน้นใช้การศึกษาและการฝึกอบรมที่ครอบคลุมมิติที่สำคัญได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมาย (Setting goal) เพื่อมุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพทั้งด้านความรู้ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลการจัดประสบการณ์เรียนรู้ (Providing Experiences) 2) โดยคำนึงถึงความต่อเนื่องความเป็นไปตามลำดับขั้นมีการบูรณาการ เน้นส่งเสริมและพัฒนาการจากเดิมโดยจะต้องมีความเชื่อมโยงทั้งระบบของหน่วยงานทางการศึกษาและฝึกอบรมตำรวจต่างๆ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 3) การประเมินผลลัพธ์ (Evaluating outcomes) เพื่อประเมินผลว่าบรรลุตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางการศึกษาทางวิชาชีพตำรวจและมีการกำหนดและสร้างตัวชี้วัดผลการศึกษาที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างเป็นรูปธรรม และ สุมาลัย ศรีธรรมมาสุข (2550) (Suramai Srithamasuk, 2007)

เรื่องการสอนคุณธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่ารูปแบบและวิธีการสอนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้แก่ 1) ให้นายตำรวจฝ่ายปกครอง ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ 2) เชิญวิทยากรพิเศษที่มีประสบการณ์ ในการทำงานมาบรรยายให้นักเรียนนายร้อยตำรวจฟัง 3) ให้นายตำรวจฝ่ายปกครองครู อาจารย์ อบรมคุณธรรม จริยธรรมทุกเวลาเมื่อมีโอกาส 4) กิจกรรมนอกหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมได้แก่ การเข้าค่ายพัฒนาจิตใจ การเข้าค่ายปฏิบัติธรรมะ นั่งสมาธิ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

5) ให้นายตำรวจฝ่ายปกครอง ครู อาจารย์ อบรมโดยยกตัวอย่างจากประสบการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม 6) สร้างสถานการณ์สมมติขึ้นมาเป็นละคร แล้วให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยชี้ให้เห็นถึงข้อดีข้อเสียในการแก้ปัญหาของแต่ละคน ว่าได้มีคุณธรรม จริยธรรมแล้วหรือไม่ 7) การอภิปรายโดยให้ยกตัวอย่างที่ได้จากสื่อมวลชน ข่าวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตัวของตำรวจว่า เหมาะสมหรือไม่อย่างไร 8) ให้ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม เช่น ค่ายอาสาพัฒนาชนบท การบริจาคโลหิต 9) อบรมโดยผ่านสื่อภาพยนตร์ ที่มีเนื้อหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแล้วชี้แนะ สรุปให้เห็นถึงคุณธรรม จริยธรรมที่ควรปฏิบัติ 10) ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเขียนบันทึกประจำวันในการทำความดีและความช่วยเหลือใครบ้าง

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการสอนคุณธรรมจริยธรรมนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ โดยการศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจจากการศึกษาและงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านพบว่า มีหลายปัจจัยทั้งปัจจัยภายในบุคคล ปัจจัยภายนอก สิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการสอนคุณธรรมจริยธรรม โดยมีรายละเอียด ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบภายในบุคคล ปัจจัยด้านช่วงวัย ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

และจากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ได้มีข้อค้นพบถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนสอดแทรกในกระบวนการเรียน และการสร้างรายวิชาเฉพาะ ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่

สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถาบัน ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างรายวิชาศึกษาทั่วไป ควรมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ลักษณะวิชา การจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน การประเมินผล การบริหารจัดการ และปัจจัยความสำเร็จ

จากการศึกษาและงานวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมของตำรวจไทย พบว่า ปัญหาหลักที่สำคัญเกี่ยวข้องกับจริยธรรมตำรวจ จากรายงานการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์และคณะ, 2556) (Kasemsan Chotichakronpan, et.al.,2013) พบว่า ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบมีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวได้แก่ปัจจัยแวดล้อมภายนอก ปัจจัยด้านกฎหมายปัจจัยด้านโครงสร้างและการบริหารงานภายในองค์กรและปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคล ดังนั้นจึงมีแนวคิดในการอธิบายถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมจริยธรรมของตำรวจ โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยภายนอกขององค์กรตำรวจ ปัจจัยภายในองค์กรตำรวจ และปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) ปัจจัยภายนอกขององค์กรตำรวจ จากข้อมูลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของตำรวจพบว่ามีหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ขัดต่อจริยธรรมของตำรวจ ทั้งการทุจริตในหน้าที่อันเนื่องมาจากการติดสินบนเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้พ้นจากการจับกุมจากผู้กระทำผิดกฎหมายและผลประโยชน์จากธุรกิจนอกกฎหมายที่มีผลตอบแทนที่สูงหรือแม้แต่ความผิดเล็กน้อย เช่น การทำผิดกฎจราจร การหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าปรับตามกฎหมาย

เนื่องมาจากทัศนคติของประชาชนและสังคมที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมองพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าเป็นไปในทางทุจริต จึงมีการติดสินบนเพื่อหลีกเลี่ยงความผิด และปัจจัยภายนอกหนึ่งที่สำคัญคือปัจจัยทางเศรษฐกิจเงินเดือนค่าตอบแทนที่ข้าราชการตำรวจไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี ในส่วนของปัจจัยทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พบว่า ปัจจัยทางการเมืองที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือนโยบายการเมืองที่กดดันต่อผลของการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจการครอบงำของฝ่ายการเมืองที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือตำรวจเพื่อผลประโยชน์ในการดำเนินกิจการของตนเองรวมถึงความสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและงานวิจัยของอดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ และสุนนทิพย์ จิตสว่าง (2557) พบว่าปัญหาหลักที่สำคัญเกี่ยวข้องกับจริยธรรมตำรวจ คือ การแทรกแซงการดำเนินงานจากนักการเมือง หรือผู้มีอิทธิพลด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมก็ส่งผลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบด้วยเช่นกันเช่นกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับความ เป็นจริงกฎหมายที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ย่อมเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ โดยกฎหมายที่ควบคุมเจ้าหน้าที่ตำรวจและกระบวนการตรวจสอบมีผลกระทบต่อการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบในลักษณะที่ขอกฎหมายในเรื่องการให้และรับสินบนเป็นกฎหมายที่เอาผิดกับทั้งผู้ให้และผู้รับจึงยากที่จะหาพยานหลักฐานมายืนยันเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายนอกจากนี้ก็ยังเป็นปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบภายในองค์กรตำรวจที่ไม่สามารถตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างจริงจัง 2) ปัจจัยภายใน

ขององค์กรตำรวจ ปัจจัยภายในขององค์กรตำรวจที่มีผลต่อจริยธรรมของตำรวจสามารถแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างและการบริหารงานภายในองค์กรและปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคล โดยปัจจัยด้านโครงสร้างและการบริหารงานภายในองค์กรนั้นมีทั้งด้านบทบาทอำนาจหน้าที่และปริมาณงานของตำรวจที่มีมากมายจนเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบสนองได้จึงเกิดการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เช่น การไม่รับคำร้องทุกข์ ส่วนปัญหาด้านโครงสร้างและการบริหารงานภายในองค์กร เช่น ระบบการแบ่งสรรเงินรางวัลที่ไม่เป็นธรรม นโยบายของผู้บังคับบัญชาต่อธุรกิจผิดกฎหมาย ภาวะผู้นำ การรวมศูนย์อำนาจ การขาดแคลนงบประมาณในการปฏิบัติงาน และปัญหาของการบริหารงานบุคคล 3) ปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคล ปัจจัยด้านพฤติกรรมในระดับบุคคลเป็นปัจจัยสาเหตุพื้นฐานของปัญหาจริยธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งขั้นตอนออกเป็น 6 ขั้นตอนหลัก ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิจัยเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 จากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างกรอบแนวคิดการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 6 กลุ่ม และการสนทนากลุ่มย่อยกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเป็นข้าราชการตำรวจ และภาคประชาชนในพื้นที่ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 2 (ชลบุรี), กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 4 (ขอนแก่น),

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 (เชียงใหม่) และ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 (สงขลา) จากนั้นทำการปรึกษาที่ปรึกษาโครงการวิจัย และทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านโดยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว มีหลักสำคัญ 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 สภาพปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเด็นที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับ นักเรียนนายร้อยตำรวจ

ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และสนทนากลุ่มย่อย

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านพัฒนาหลักสูตร/การศึกษาทั่วไป/ การวัดประเมินผล/ระดับอุดมศึกษา กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพตำรวจ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนนายร้อยตำรวจ กลุ่มผู้ใช้งานบัณฑิต (ผู้บังคับบัญชา) กลุ่มผู้ใช้งานบัณฑิต (ภาคประชาชน) และกลุ่มผู้ใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้จากขั้นตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดทำกรอบร่างแนวทางการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 6 จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นและวิพากษ์แนวทางการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการวิจัย และจัดทำรายงานผลการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล

[121]

คณะผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการ
ศึกษาวิจัยเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์โดย

วัตถุประสงค์ที่ 1 คณะผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า
คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพตำรวจ เป็น
สิ่งที่สำคัญมากในสายอาชีพตำรวจ และเป็นสิ่งจำเป็น
มากที่ตำรวจทุกคนควรมีและยึดถือไว้เป็นหลักในการ
ปฏิบัติงานอยู่เสมอ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องคลุกคลีอยู่
ใกล้ชิดกับประชาชนมากและเป็นสิ่งที่พึงให้กับประชาชนมาก
ที่สุด ไม่เช่นนั้นการปฏิบัติงานต่างๆ ของตำรวจ จะส่งผล
ภาพลบต่อมุมมองของประชาชนในระยะยาวได้ ซึ่งปัญหา
ที่พบมากที่สุดในงานตำรวจคือ การเรียกรับสินบน การ
ทุจริตในหน้าที่การวางตัวกับประชาชน รวมไปถึงการ
ทำงานล่าช้าบ้าง การปฏิบัติงานไม่เต็มประสิทธิภาพ ซึ่ง
อภิปรายตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม
(Interactionism model) ทั้งนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน กล่าว
ว่า รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นกรอบความคิดหลัก
เกี่ยวกับประเภทของตัวแปรเชิงเหตุในการศึกษาวิจัย
สาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ และสรุปว่า สาเหตุของ
พฤติกรรมของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม (ดวงเดือน
พันธุมนาวิน, 2538) (Duang-Duen Phanthumnawin,
1995) ได้แก่

กลุ่มแรก สาเหตุด้านสถานการณ์ (Situational
factors) ซึ่งมีลักษณะ 2 ประการ คือ ประการแรก
สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนา
เป็นสิ่งรอบตัวที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรม
หนึ่งๆ เช่น สถานการณ์การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก
สนับสนุนและใช้เหตุผลมาก การเห็นแบบอย่าง
ที่เหมาะสมมาก การเปิดรับข่าวสารที่มีประโยชน์มาก เป็นต้น
ประการที่สอง สถานการณ์ที่ขัดขวางมิให้เกิด
พฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งรอบตัวบุคคลที่ขัดขวาง เป็น
อุปสรรคมิให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหนึ่งๆ ได้ เช่น

สถานการณ์การอยู่ใกล้แหล่งยั่วยุ การมีภาระงานที่หนัก
เกินไป เป็นต้น

สำหรับสาเหตุด้านสถานการณ์ของการไม่มี
คุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของ
ตำรวจ นั่นคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนนายร้อย
ตำรวจและตำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วปรากฏ
สถานการณ์ที่ขัดขวางมิให้เกิดพฤติกรรมที่ดี ในทาง
ตรงกันข้ามกลับเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมที่
เบี่ยงเบนยิ่งขึ้นไปอีก สถานการณ์ดังกล่าวได้แก่

1.1 การดำเนินการเชิงนโยบายหรือเชิง
ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจที่ไม่ชัดเจนใน
เรื่องของการอบรมปลูกฝังจรรยาบรรณตำรวจ การ
ดำเนินการไม่เป็นเอกเทศ โดยมีปัจจัยหลากหลายเข้ามา
แทรกแซงทำให้การเรียนการสอนทางด้านคุณธรรม
จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพอาจมีปัญหา ประกอบ
กับสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษามีการสร้างให้มี
ความศรัทธาในวิชาชีพ ศรัทธาในคุณธรรมจริยธรรมไม่
ชัดเจนมากนัก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการมองหา
เป้าหมายหลักของหลักสูตร ซึ่งกลายเป็นเรื่องของ
วิชาการด้านการสอบสวนเป็นหลักมากกว่ารายวิชาอื่นๆ

1.2 หลักสูตรการเรียนการสอนเรื่อง
เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
ตำรวจที่มีข้อจำกัด และไม่ต่อเนื่อง โดยมีโอกาสเรียนได้
แค่ปีเดียว ซึ่งในระยะเวลาเพียงเท่านี้จะไม่สามารถปลูกฝัง
คุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนายร้อย
ตำรวจได้ ซึ่งหลักสูตรได้ถูกสอนมาตั้งแต่เริ่มเรียน แต่เมื่อ
ขึ้นชั้นปีที่สูงขึ้น หลายวิชาที่เป็นเฉพาะทางมีมากขึ้น เรื่อง
ของคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณฯ ก็ลดน้อย
ถอยลงไป ประกอบกับการเรียนการสอนของตำรวจยังยึด
แบบแผนเดิมๆ ที่เรียนมาจากโรงเรียนทหาร ซึ่งไม่ได้สร้าง
คุณธรรม จริยธรรมใดๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกันกับ

ประชาชน หรือกล่าวได้ว่าอาจจะไม่เหมาะสมนัก และยังพบว่า การเรียนการสอนในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนนายร้อยตำรวจเก่าที่ผ่านมา เรื่องของวิธีการฝึกและการเรียนการสอน ที่มีความผสมระหว่างโรงเรียนกึ่งทหาร (ฝึกปฏิบัติ) และการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งสัดส่วนการเรียนการสอนลักษณะแบบดังกล่าวอาจจะไม่สมดุลกัน รวมทั้งการฝึกในระบบทหาร เป็นการใช้อำนาจในการสั่งการเป็นหลัก ต้องออกคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดถือเป็นเรื่องที่ถูกต้องและควรปฏิบัติ ซึ่งไม่ได้เอื้อให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมขึ้นในจิตใจ

ไม่เพียงข้อจำกัดข้างต้นเท่านั้นที่พบ ในเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนยังพบอีกว่าการเรียนการสอนจริง มีวิชาเฉพาะอยู่และมีการแทรกในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ แต่ส่วนใหญ่เน้นเรื่องการท่องจำซึ่งไม่มีประโยชน์ และไม่ได้เน้นประเด็นเรื่องการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงมากเท่าที่ควร เพราะไปเน้นในเรื่องของวิชาการมากเกินไปจนกระทบเวลาของการปลูกฝังนักเรียนในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วตำรวจขาดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไป เพราะขาดวิชาชีวิตที่อยู่นอกเหนือจากวิชาชีพตำรวจ ทั้งนี้ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้รับการปลูกฝังมาทั้ง 2 ส่วนอยู่แล้ว คือ วิชาชีพ และวิชาชีวิต ควบคู่กันไป ตำรวจจะดีได้ต้องปรับใช้ 2 วิชาดังกล่าวนี้ ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงไม่ควรจะมีแค่เฉพาะการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น ควรออกมาปฏิบัติงานจริง จัดกิจกรรมในชุมชน หรือฝึกงานควบคู่กันไปด้วยและมีการเรียนการสอนที่แทรกอยู่ในรายวิชาต่างๆ ให้มากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบข้อมูลสำคัญที่เป็นสาเหตุด้านสถานการณ์ของหลักสูตรการเรียนการสอนนั่นคือวิธีการสอนของฝ่ายปกครองของโรงเรียนนายร้อยตำรวจเองที่เน้นระเบียบวินัยมากกว่าในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพตำรวจ โดยฝ่ายปกครองมีความเข้มงวดมากเกินไปในเรื่องระเบียบวินัย แต่การหล่อหลอมทางด้านคุณธรรมฯ อาจจะน้อยเกินไป ซึ่งอันที่จริงการให้มีระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ควรลดความสำคัญลงบ้างให้นายร้อยตำรวจได้ทำกิจกรรม พัฒนาทักษะในด้านที่ชอบด้วย ทั้งนี้ ในระยะหลังจะเห็นว่าพื้นฐานทางศาสนา และการเรียนรู้ต่างๆ ทางด้านศาสนาในโรงเรียนนายร้อยตำรวจหายไป ดูเหมือนความสำคัญลดลง มีผลทำให้การเจริญเติบโตของจิตใจในด้านคุณธรรม จริยธรรมลดน้อยลงไปด้วย

1.3 ระบบคัดกรองการสมัครคัดเลือกเรียนนายร้อยตำรวจ มาตั้งแต่ต้นอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการคัดเลือกนักเรียนนายร้อยตำรวจ ยังคงเป็นแบบสอบวัดความรู้เป็นเบื้องต้น แล้วค่อยรับนักเรียนที่มีความรู้ผ่านเกณฑ์เข้ามาฝึกอบรมทางด้านจิตใจภายหลัง ไม่ได้วัดผลทางด้านจิตใจมาตั้งแต่แรก เลยทำให้การปรับแก้ทางด้านจิตใจให้มีคุณธรรม จริยธรรม และปลูกฝังจรรยาบรรณได้ค่อนข้างยาก

1.4 สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ไม่สนับสนุนให้มีคุณธรรม จริยธรรมหลังจากเรียนจบ สิ่งต่างๆ ที่หล่อหลอมนักเรียนนายร้อยตำรวจให้ออกมาเป็นตำรวจที่ดี และเป็นตำรวจที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณ มีคุณธรรมและมีจริยธรรมสูงนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยในการดำเนินชีวิต ข้อจำกัด และสิ่งแวดล้อมของตำรวจนายนั้นๆ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่จบการศึกษาและมาปฏิบัติงานจริงมีข้อจำกัดหลายประการและปัจจัยหลายอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจทำให้ดูเหมือนว่ามีคุณธรรม จริยธรรมและ

จรรยาบรรณวิชาชีพด้อยลงไป ส่งผลให้ของตำรวจในปัจจุบันเป็นสีเทา ไม่บริสุทธิ์เหมือนตอนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เกิดจากปัจจัยแวดล้อมหลายปัจจัยที่ทำให้ตำรวจไม่สามารถปฏิบัติตามในกรอบของคุณธรรมฯ ได้อย่างเต็มความสามารถคุณธรรมจริยธรรมได้แก่

1.4.1 ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทน และงบประมาณที่สนับสนุน ที่ได้รับน้อยเกินไปไม่เพียงพอ ในขณะที่เป็นนักเรียนนั้นปัจจัยด้านนี้ยังไม่มีความสำคัญมากนัก แต่เมื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจ เรียนจบไปทำงานในองค์กรตำรวจแล้ว พบความบกพร่องทางคุณธรรมฯ ของตำรวจอันนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชั่น ทุจริต เรียกรับผลประโยชน์ ซึ่งมีสาเหตุสวัสดิการตำรวจที่น้อย ตำรวจมีเงินเดือนน้อย และค่าตอบแทนที่ไม่เพียงพอ

1.4.2 ด้านระบบการปฏิบัติงานในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และ พฤติกรรมขององค์กร การเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หล่อหลอมให้นักเรียนเป็นตำรวจที่ดี นักเรียนนายร้อยตำรวจที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจใหม่ ๆ ย่อมมีอุดมการณ์ มีความสะอาดในการออกปฏิบัติหน้าที่จริง แต่ปัจจัยต่างๆ ที่แวดล้อม ไม่ได้เป็นสีเทา เป็นสีดำ ทำให้พฤติกรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี มีพฤติกรรมเป็นลักษณะของเข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม ทั้งนี้องค์กรที่นักเรียนนายร้อยที่จบใหม่ต้องเผชิญเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิต การปฏิบัติงานที่ไม่ใช่สิ่งที่ควรไว้ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ใช่รูปแบบของคุณธรรมและจริยธรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างอีกทั้งสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติหน้าที่ วัฒนธรรมในองค์กร ระบบการปฏิบัติงานในองค์กร เป็นมาตรฐานของตำรวจแล้ว การปฏิบัติงานตามผู้บังคับบัญชาเป็นหลัก ซึ่งบางครั้งหากผู้บังคับบัญชา

กระทำผิด ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องปฏิบัติตาม รวมไปถึงการปฏิบัติงานตามรุ่นพี่ที่อยู่มาแล้ว หากทำตามก็จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานมากกว่าการต้องเป็นตำรวจที่มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจรรยาบรรณ จึงทำให้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมและมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพไม่จำเป็นอีกต่อไป

1.4.3 ด้านลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ หรือการทำงานของตำรวจการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนว่า เป็นเพราะการปฏิบัติงานของตำรวจนั้นค่อนข้างที่จะใกล้ชิดกับกิจกรรมในการดำเนินชีวิตของประชาชนมาก ทำให้ส่งผลกระทบหรือดูเหมือนไปลิดรอนสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ ของประชาชนมากเกินไป ทั้งในแง่ของการปกป้องหรือการใช้อำนาจจับกุม อีกทั้งธรรมชาติการปฏิบัติงานของตำรวจที่ดูเหมือนมีการใช้อำนาจ มีอาชญากรรม มีการจับกุม มีการบังคับใช้ทางกฎหมายในมืออาชญากรทำให้ประชาชนไม่ชอบตำรวจ

1.5 ต้นแบบและความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องที่ไม่มีต้นแบบที่ดีไม่ว่าทั้งในโรงเรียนนายร้อยตำรวจหรือ ในองค์กรที่นักเรียนนายร้อยตำรวจมาปฏิบัติงาน หลังจบการศึกษาแล้ว ต้นแบบหรือพี่เลี้ยงที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณที่ดี มีความจำเป็นในการหล่อหลอมนักเรียนนายร้อยตำรวจตั้งแต่ในรั้วโรงเรียนนายร้อยตำรวจ จนกระทั่งจบการศึกษาไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของตำรวจอย่างแท้จริง ต้นแบบต้องมีเวลาสอนและให้คำแนะนำนักเรียนนายร้อยตำรวจจบใหม่ได้ รวมทั้งเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตัวสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ และตำรวจการมีต้นแบบที่ดี จะช่วยเป็นเบ้าหลอมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้อย่างดีที่สุด เพราะนักเรียนนายร้อยตำรวจจะซึมซับความดีความไม่ดีจากต้นแบบของพวกเขาเองทั้งนี้ต้นแบบเป็นได้ทั้งผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา

ครู อาจารย์ รุ่นพี่ และเพื่อนนักเรียนด้วยกัน หรือเพื่อ
ตำรวจด้วยตัวเอง

1.6 มุมมองและพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อ
ตำรวจ ภาพลักษณ์ของตำรวจในปัจจุบัน ที่ประชาชนมอง
ในแง่ลบ ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากภาพลักษณ์ในอดีต ซึ่ง
มีภาพลักษณ์ในลักษณะที่ประชาชนเกรงกลัว ก่อให้เกิด
อคติ ประชาชนบางส่วนมองว่าตำรวจไม่สุภาพ ปฏิบัติงาน
บนพื้นฐานของอำนาจ และประพฤติไม่เหมาะสม ซึ่งด้วย
อำนาจที่มีอยู่ในมือของตำรวจ สร้างความหวาดกลัวให้กับ
ประชาชน ไม่ใช่ความศรัทธา หลายครั้งที่การตัดสินใจของ
ตำรวจ ขัดกับความพึงพอใจของประชาชน ก็กลายเป็นว่า
ตำรวจไม่ดี และประการสำคัญคือ ประชาชนเริ่มมีการใช้
เทคโนโลยีสมัยใหม่จับผิดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ตำรวจอย่างละเอียด มองเห็นจุดบกพร่องต่างๆ มากขึ้น
ด้วย ซึ่งพฤติกรรมประชาชนเองก็มีส่วนทำให้ตำรวจมี
พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนออกไปด้วยเช่นกัน

1.7 สื่อมวลชนและการใช้โซเชียลมีเดีย ปัจจัย
ที่ทำให้ภาพลักษณ์ของตำรวจตกต่ำลง เป็นเพราะระบบ
การสื่อสารที่รวดเร็ว การนำเสนอของสื่อมวลชนที่มักจะ
ชอบตีประเด็นเรื่องราวร้ายๆ ข่าวด้านลบมากกว่าด้าน
บวก โดยเฉพาะพฤติกรรมของตำรวจหรือข่าวด้านลบของ
องค์กรตำรวจ เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของตำรวจ
ขึ้นมา สื่อมวลชนจะให้ความสำคัญมาก และเผยแพร่
ข่าวสารด้านลบออกไปอย่างรวดเร็ว ประชาชนก็จะเข้าถึง
ข่าวสารเหล่านี้ได้ตลอดเวลา ด้วยระบบโซเชียลมีเดีย และ
เทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็วว่องไว ในปัจจุบัน
สื่อมวลชนในประเทศไทย มักตีพิมพ์ข่าวในด้านลบ
ของตำรวจบ่อยครั้ง และเผยแพร่ข่าวสารด้านลบออกไป
อย่างรวดเร็ว ยิ่งสร้างภาพลักษณ์ด้านความบกพร่องทาง
คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจมากขึ้น

ความศรัทธาของประชาชนก็จะลดน้อยลง ภาพลักษณ์
ของตำรวจจึงกลายเป็นสีดำ ถูกมองในแง่ร้ายตลอดเวลา

1.8 การถูกปลุกฝังจากครอบครัว การที่จะ
ปลุกฝังให้นักเรียนนายร้อยและตำรวจแต่ละนายมี
คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพได้อย่างมี
ประสิทธิภาพนั้น ควรเริ่มต้นมาจากครอบครัวก่อน
ครอบครัวคือ สถาบันการปลูกฝังเรื่องนี้มาตั้งแต่แรก และ
ไม่ใช่แค่การปลูกฝังเฉพาะในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
เท่านั้น ควรทำทุกสถาบัน และควรทำอย่างต่อเนื่อง

สำหรับ สาเหตุด้านสถานการณ์ของการไม่มี
คุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของ
นักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจนั้น ประกอบด้วย 8
ประการที่สำคัญ โดยในแต่ละประการมีด้านย่อยอีกหลาย
ด้านซึ่งล้วนแล้วแต่มีความสำคัญกับการไม่มีคุณธรรม
จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของตำรวจ นั่นคือ
พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนนายร้อยตำรวจและ
ตำรวจทั้งสิ้น

กลุ่มที่สอง สาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม
(Psychological traits) จิตลักษณะเดิมเป็นจิตลักษณะที่เกิด
จากการสะสมตั้งแต่เด็ก และติดตัวบุคคลมาใน
สถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งมักเป็นจิตลักษณะที่มีพื้นฐานมา
จากการอบรมถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันทางสังคมที่
สำคัญ เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา เป็นต้น ซึ่งเมื่อ
อธิบาย

สำหรับสาเหตุด้านจิตลักษณะเดิมของการมีหรือไม่มี
คุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ดีหรือไม่ดี
ของตำรวจ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ดีหรือพฤติกรรม
เบี่ยงเบนของนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจ พบว่า

2.1 นักเรียนนายร้อยตำรวจไม่ชำนาญ ในด้าน
สังคมเกี่ยวกับการให้บริการ รู้ไม่เท่าทันยุคโซเชียลมีเดีย
ไม่ได้ใกล้ชิดประชาชน ไม่ได้สัมผัสกับประชาชนมาก่อน

ทำให้บางครั้งไม่เข้าใจในสิ่งที่ประชาชนทั่วไปคิดเห็นหรือปฏิบัติอย่างถ่องแท้

2.2 นักเรียนนายร้อยตำรวจ ขาดความมั่นคงทางจิตใจ และความทันทนต่อกิเลส

2.3 นักเรียนนายร้อยตำรวจ ขาดวุฒิภาวะทางความคิดที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ และยังขาดอุดมการณ์

ในส่วนของ สาเหตุด้านจิตลักษณะเดิมของการไม่มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของตำรวจ มีทั้งหมด 3 ประการ ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจนั่นเอง

กลุ่มที่สาม สาเหตุที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ เป็นสาเหตุที่เกิดจากอิทธิพลร่วมกันระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ที่บุคคลกำลังเผชิญ ซึ่งเรียกว่า “Mechanical interaction” เช่น พฤติกรรมการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในการขับขี่รถยนต์ อาจเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะและสถานการณ์ว่า บุคคลผู้ขับขี่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองน้อยในขณะที่ขับขี่ ทำให้ขับขี่รถยนต์แบบประมาท ประกอบกับสภาพถนนซึ่งเป็นสถานการณ์ภายนอก มีความลื่นเพราะฝนตก จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย เป็นต้น ซึ่งในที่นี้คณะผู้วิจัยขอยกตัวอย่างเป็นรายการกรณีบางกรณีเพื่อให้เกิดภาพของความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ของจิตลักษณะเดิมของนักเรียนนายร้อยกับสถานการณ์ที่เขากำลังเผชิญ ดังนี้

กรณีที่ 1 นักเรียนนายร้อยตำรวจ A

นักเรียนนายร้อยตำรวจ A เมื่อครั้งที่ยังเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้พยายามปลูกฝังเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีพี่เลี้ยงคอยชี้แนะและเป็นต้นแบบการปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาการศึกษา เมื่อ

นักเรียนนายร้อยตำรวจ A เข้าทำงานหลังจากเรียนจบแล้ว หน่วยงานที่ปฏิบัติงานพบว่า นายตำรวจรุ่นพี่ที่มีอยู่แต่เดิมมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน มีพฤติกรรมทุจริต จึงชักชวนให้ นายร้อยตำรวจ A ปฏิบัติตาม ประกอบกับประชาชนที่พฤติกรรมสนับสนุนให้เกิดการทุจริต โดยการหยิบยื่นเงินทองให้เพื่อตนเองจะได้รับประโยชน์มากขึ้น และด้วยการที่นายร้อยตำรวจ A เป็นผู้ที่ขาดความมั่นคงทางจิตใจ ทนทานต่อกิเลสได้น้อย และความเข้มแข็งทางใจมีน้อย จึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทุจริตเกิดขึ้นนั่นเอง

กรณีที่ 2 นักเรียนนายร้อยตำรวจ B

นักเรียนนายร้อยตำรวจ B เมื่อครั้งที่ยังเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ไม่ได้รับการปลูกฝังเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจมากนัก เพียงแต่ได้เรียนเนื้อหาดังกล่าวรายวิชาเท่านั้น และไม่เคยได้รับการปลูกฝังเรื่องนี้จากสถาบันใดเลย หลังเรียนจบนักเรียนนายร้อยตำรวจ B เข้าทำงานในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานพบว่า หน่วยงานที่ทำงานนั้นเป็นหน่วยงานที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนกันทุกคน ตั้งแต่ผู้บังคับบัญชา ลงมายังผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งถือปฏิบัติแบบนี้เป็นธรรมเนียมมาโดยตลอด นายร้อยตำรวจ B ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้กระทำการทุจริตโดยเรียกเก็บสินบนกับประชาชน ด้วยวัฒนธรรมมองครที่ต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ประกอบกับ นายร้อยตำรวจ B เป็นผู้ที่ ขาดวุฒิภาวะทางความคิดที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ และยังขาดอุดมการณ์ในการทำงาน จึงมองว่า สิ่งที่คุณทั้งหน่วยงานปฏิบัติเป็นสิ่งที่ถูกต้อง นายร้อยตำรวจ B จึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเรียกเก็บสินบนกับประชาชนโดยมองเป็นเรื่องปกติเรื่อยมา

จากกรณีตัวอย่างทั้ง 2 กรณี แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อน หรือพลวัตในการทำงานของจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และ

จรรยาบรรณของนักเรียนนายร้อยตำรวจอย่างชัดเจนมากขึ้น และยังมีกรณีอื่นๆ ที่ทำให้เห็นถึงการทำงานร่วมกับของลักษณะเดิมและสถานการณ์ตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

กลุ่มที่สี่ สาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (Psychological states) เป็นจิตลักษณะที่มีความเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและ/หรือในเชิงคุณภาพได้มาก อันเป็นผลของสถานการณ์ปัจจุบันร่วมกับลักษณะของจิตเดิมของบุคคลและมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด จิตลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์นี้เรียกว่า “จิตลักษณะตามสถานการณ์” เช่น ความเครียดในเรื่องหนึ่งๆ จะเห็นได้ว่านักเรียนหรือนักศึกษามีความเครียดในการเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นช่วงๆ โดยในช่วงต้นของภาคเรียนนักเรียนยังมีความเครียดในการเรียนน้อย เมื่อใกล้สอบความเครียดในการเรียนก็จะเพิ่มมากขึ้น และอาจลดลงเมื่อสอบเสร็จ แต่อาจเพิ่มขึ้นอีกในช่วงของการประกาศผลการสอบ เป็นต้น สำหรับจิตตามสถานการณ์ของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจหรือตำรวจนั้น พบได้ว่าประกอบด้วย

4.1 สภาวะกดดันในการทำงาน

4.2 การใช้ดุลพินิจของตำรวจในการบังคับใช้กฎหมาย

4.3 ขาดแรงจูงใจในการทบทวนความรู้ โดยเฉพาะทางด้านกฎหมาย และการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกต้องบนพื้นฐานของจรรยาบรรณตำรวจ

4.4 ขาดวินัย ขาดสามัญสำนึกเพียงพอ ในการปฏิบัติงานอย่างเที่ยงตรงและซื่อสัตย์

4.5 ขาดทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาการปฏิบัติงาน

สำหรับสาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่มีต่อคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ของนักเรียนนายร้อยตำรวจและตำรวจ มีทั้งหมด 5 ประการ ซึ่งส่งผลต่อการไม่มีการไม่มีความคุณธรรม จริยธรรม และการมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของตำรวจ หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยเฉพาะการเรียกรับสินบน (corruption) การทุจริตในหน้าที่การวางตัวกับประชาชน รวมไปถึงการทำงานล่าช้าบ้าง การปฏิบัติงานไม่เต็มประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบสาระสำคัญอันจะนำไปสู่ความเข้าใจถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยคณะผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า โรงเรียนนายร้อยตำรวจต้องรักษาจุดเด่นไว้คือ ความเป็นสุภาพบุรุษสามพราน ความเป็นผู้มีเกียรติ เชื่อถือได้ เด็กนักเรียนเก่งเข้ามาเรียนสามารถเป็นผู้นำที่ดี ได้คณะผู้วิจัยได้ข้อสรุปของข้อมูลเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งจากข้อสรุปจะได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนจำนวน 5 รูปแบบ สำหรับการอภิปรายในส่วนของคุณธรรมการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 รูปแบบนั้น คณะผู้วิจัยนำเสนอตามกรอบแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. 2560)(Behavioral Science Research Institute. 2560) ที่นอกจากจะเน้นวิชาสามัญพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ยังเน้นความรู้พื้นฐานด้านต่างๆ ได้แก่ จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็น

ผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ และความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้ได้กล่าวถึงการออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. 2560) (Behavioral Science Research Institute. 2560) ประกอบด้วย

1. การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Engage) ในการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้เกิดเมื่อผู้เรียนเปลี่ยนความคิด หรือพฤติกรรม ผ่านการมีประสบการณ์ตรงจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้คือ จัดให้สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ ทั้งนี้อาจมีขั้นตอนประกอบด้วย การกำหนดผลลัพธ์หรือเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ต้องการ การตรวจสอบระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อน และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมาย กิจกรรมที่ผู้เรียนเข้าร่วม ซึ่งเมื่อนำการจัดรูปแบบการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจที่พบมาเทียบเคียงแล้วพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบที่ 1 คือการจัดการเรียนการสอนด้วยการคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) โดยมุ่งหวังให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้เรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือสมรรถนะ รวมทั้ง จรรยาบรรณและจริยธรรม ทางวิชาชีพ ต้องแสดงอย่างชัดเจนถึงความรู้ และทักษะทั่วไป และความรู้และทักษะเฉพาะทาง (เป้าหมายของหลักสูตร) รูปแบบที่ 2 การจัดการเรียนการสอนต้องมีการสร้างแนวคิดและกระบวนการฝึกอบรมที่เป็นเชิงบวก ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจทำความดี และ รูปแบบที่ 5 การเรียนการสอนมุ่งเน้นแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีความ

สอดคล้องกับ การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยมีวิธีดำเนินการคือ กำหนดเนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย 2 ส่วน คือเนื้อหาและวิธีการสอนให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม แนวทางการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมอะไร เพื่อให้ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเขามีความเข้มข้น มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณ มีศีลธรรมที่จะเป็นตำรวจอย่างแท้จริงในอนาคต และให้เขาารู้สึกว่าต้องการทำความดี ตกย้ำบ่อยๆ ให้เขาได้ทำความดีตลอดเวลา มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนนักเรียนนายร้อยตำรวจเกิดความเชื่อและนำไปปฏิบัติถาวร ต้องตื่นเช้า ต้องซื่อสัตย์ ต้องมีวินัย ต้องเอื้ออาทร ต้องกตัญญู เหล่านี้เป็นกระบวนการที่ต้องสร้างขึ้นมาให้เห็น รวมทั้ง เน้นการบูรณาการร่วมกันระหว่างคณาจารย์ และนายตำรวจฝ่ายปกครอง โดยมุ่งเน้นการสอนกรณีศึกษา หรือสถานการณ์เสมือนจริง เพื่อเชื่อมโยงทักษะการปฏิบัติจริงให้มากขึ้น

2. การเรียนรู้แบบโครงการงาน (Project Based-Learning) เป็นการเรียนรู้แบบโครงการงานเป็นรูปแบบหนึ่งของ Child-centered Approach ที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ทำงานในระดับทักษะที่เขามีอยู่ ทำในเรื่องที่เขาสนใจ และรู้สึกสบายใจที่จะทำ ผู้เรียนได้รับสิทธิในการเลือกว่าจะตั้งคำถามอะไร และต้องการผลผลิตอะไรจากการทำงานชิ้นนี้ ครูทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนอุปกรณ์และจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนการแก้ไขปัญหา และสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเมื่อนำการจัดรูปแบบการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจที่พบมาเทียบเคียงแล้วพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอน รูปแบบที่ 4 การบูรณาการร่วมกันระหว่างฝ่ายวิชาการในการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ มีความสอดคล้องกับ การเรียนรู้แบบโครงการงาน (Project Based-

Learning) โดยต้องจัดโครงการหรือกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสัมผัส และมีส่วนร่วมกับสภาพปัญหาชุมชน และสังคม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based-Learning) เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะค้นคว้าด้วยตนเอง และการแก้ปัญหาพร้อมกันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยครูผู้สอนจะอยู่ในฐานะโค้ช และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นการสร้างความสนใจ ความกระตือรือร้นให้กับผู้เรียนในการที่จะค้นหาข้อมูลของปัญหาและร่วมกันระดมความคิดเห็น (Brain Storming) เพื่อหาข้อสรุป เสนอแนวทางการแก้ปัญหาและการพัฒนา ซึ่งเมื่อนำการจัดการรูปแบบการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจที่พบมาเทียบเคียงแล้วพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอน รูปแบบที่ 3 การเรียนการสอนของโรงเรียนนายร้อยตำรวจควรเป็นแบบ indirect instruction เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจได้รู้จักการคิด วิเคราะห์และสามารถ นำเสนอได้ด้วยตนเอง มีความสอดคล้องกับ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based-Learning) โดยมีวิธีดำเนินการ คือ นักเรียนนายร้อยตำรวจมี 4 ชั้นปีนั้น ต้องจัดเนื้อหาใหม่ นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 เป้าหมาย คือ ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจสร้างแรงบันดาลใจให้รู้สึก ว่า มาเรียนตำรวจแล้วดี มาเรียนแล้วช่วยจุดไฟ ในใจต้องทำเพื่อประชาชนและประเทศชาติ Inspire ให้เห็นภาพและรู้จักกิจกรรมต่างๆ ของตำรวจ พอขึ้นชั้นปีที่ 2 ควร ต้องรู้แล้วว่าสนใจอะไร เช่น สนใจออกแบบสถานีตำรวจ ให้คิดหาวิธีการออกแบบ หรือบทบาทหน้าที่ใหม่ ของตำรวจ หรือคิดระบบใหม่ หรือคิดถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับคน นั่นคือให้รู้ว่าชอบอะไร เมื่อขึ้นชั้นปีที่ 3 ให้

คิดและลงมือทำ และเมื่อขึ้นชั้นปีที่ 4 ทำโครงการศึกษาตามประเด็นที่สนใจ อันเป็นการเรียนรู้เพื่อรู้จักตัวเอง พัฒนาตนเองแล้วสร้างผลงาน เป็นการเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ รวมตลอดจน ต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้และวิธีการใหม่ อาทิ ต้องมีการพัฒนา innovation อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีวิธีการออกแบบการเรียนการสอนที่ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อผู้เรียนอย่างแท้จริงก็ตาม แต่ในการเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพการณ์จริงนั้นคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ในประเด็นของ การมีตัวแบบหรือต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้โดยเฉพะการเรียนรู้อันเกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ ซึ่งในเรื่องนี้ แบนดูรา (Bandura, 1986) กล่าวว่า ทั้งสิ่งแวดล้อม และตัวผู้เรียนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน คนเรามีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเราอยู่เสมอการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งโรงเรียนนายร้อยตำรวจจะต้องมีต้นแบบที่ดี ตัวอย่างที่ดีไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชา คณาจารย์ นายตำรวจฝ่ายปกครองและรุ่นพี่นักเรียนนายร้อยตำรวจ (Role Model) ทั้งภายในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หรือในเวลาที่ยังปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของตำรวจ หรือการเชิญ นายตำรวจที่มีความรู้ และความสามารถ และเป็นตำรวจที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรม จรรยาบรรณที่ดีมา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสริมสร้างประสบการณ์การปฏิบัติงานให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจ อย่างเป็นระบบ

และต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับตัวแบบหรือผู้นำที่สามารถจะปลุกฝังคนได้ ซึ่งต้องมีเอกลักษณ์พิเศษ ตั้งแต่บุคลิกภาพ คือลักษณะท่าทางการครองตน มีวิถีที่เรียบง่ายและประหยัด เรื่องเสียสละต้องมีให้ เป็นคนที่มีพฤติกรรมน่าเชื่อถือ ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ มีความรู้ มีความกล้าหาญในที่ทำงานสามารถสอนคนได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ได้ก็จะช่วยเป็นเป้าหมายให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจได้อย่างดี และการเรียนรู้โดยการใช้ตัวแบบนี้ โรงเรียนนายร้อยตำรวจจำเป็นต้องดำเนินการตามกระบวนการในการเรียนรู้โดยการสังเกตด้วยนั่นคือ 1) กระบวนการความเอาใจใส่ (Attention) 2) กระบวนการจดจำ (Retention) 3) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction) และ 4) กระบวนการการจูงใจ (Motivation) จึงเกิดผลดีที่สุดในการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ข้อเสนอแนะ

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา ผูกอบรม ทบพทวนองค์ความรู้และทักษะการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานทางวิชาชีพของสายงานต่างๆอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อ

เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สังคม

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมุ่งเน้นกำหนดนโยบายพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลโดยเน้นระบบความรู้ความสามารถมากกว่าระบบอุปถัมภ์อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของข้าราชการตำรวจทุกระดับให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนอย่างแท้จริงในอนาคต

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมุ่งเน้นกำหนดนโยบายพัฒนาระบบ โครงสร้างเงินเดือน สวัสดิการ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ ฯลฯ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของข้าราชการตำรวจทุกระดับให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนอย่างแท้จริงในอนาคต

- โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ควรมุ่งเน้นกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพตำรวจที่ดีสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ รวมถึงลดจน ส่งเสริมขวัญ และกำลังใจของคณาจารย์ และนายตำรวจฝ่ายปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ

เอกสารอ้างอิง

เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์, ปรีดา สถาวร, ประเสริฐ พัฒนผลไพบูลย์ และพรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2556). การศึกษา
มาตรการป้องกันเพื่อปรับปรุงกระบวนการใช้อำนาจเกินขอบเขตกรณีเจ้าพนักงานตำรวจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ. รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2544).การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- คณะอนุกรรมการพัฒนานิเทศนัักศึกษานอกชั้นเรียน. (2548). **รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิเทศนัักศึกษา ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร**. สรุปผลการประชุมกระบวนการเรียนรู้เรีร่วมกันในการประชุมระดับภูมิภาคเขตภาคใต้ เรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมและทักษะชีวิตในสถาบันการศึกษาเขตภูมิภาคภาคใต้ ครั้งที่ 3, 2547.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). **ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ดวงเพชร สมศรี. (2556). **วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มีชัย สีเจริญ, เทพจักรินทร์ วิน, อ่อนน้อม อิศราวุธ, ศรีภา กัญญ์ฐิตา และแจ้สว่าง นันทิกา. (2552). **แนวทางการพัฒนาตำรวจมืออาชีพของตำรวจ**. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2559 จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=PDG5240020
- วิจิตร ชาดิกิจเจริญ. (2543). **การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่: ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุมาลัย ศรีธรรมมาสุข. (2550). **การสอนคุณธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ**. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

References

- Bandura, A (1986). **Social foundations of thought and action: A social cognitive theory**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Duang-Duen Phanthumnawin. (1995). **Ethical tree theory: research and development**. Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Kasemsan Chotichakronpan, Preeda Sathawonr, Prasert Patanapolpiboon and Pornpen pethsukisiri.(2013). **A study of preventive measures to improve the use of powers beyond the scope of the police officer's misconduct**. Research Report Office of the National Counter Corruption Commission
- Kriengsak Chareonwongsak (2001). **Moral ethics**. Bangkok: Ramkhamhaeng University.
- Meechai Sicharoen, Tepchakarinn Win, Onnom Isarawut, Sripha Kanthita and Jangsawanj Nanthika (2009). **Professional police development guidelines**. Retrieved on 15 December 2016 from http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=PDG5240020

Sub-committee on off-campus development (2548). **The model developed moral students with extra curricular activities.** The results of the learning process fast together in regional meetings for the Southern District of developing the learning process, ethics and life skills education. Southern Region 3, 2004

Suramai Srithamasuk (2007). **The moral teaching in Police Cadet School.** Master of Arts Degree in Arts. Religious Studies College Mahidol University

Toungpetch Somsri.(2013) The Ethical Development Methods of police officers based on The Buddhist Integration. Master Thesis Doctor of Philosophy (Buddhism). Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Vittairat ChatKitcharoen.(2000). **The moral reasoning of the police on duty: A Case Study of Nakorn Pathom Provincial Police.** Master's Degree Thesis, Graduate School, Mahidol University.